

Arto Paasilinna

Helse eendjes

Uit het Fins vertaald door Annemarie Raas

Omslagontwerp Nico Richter

Omslagfoto © Allison mcd photography / Getty Images

Oorspronkelijke titel *Hirttämättömien lurjusten yrttitarba*

© 1998 Arto Paasilinna en wsoy, Helsinki, Finland

Published by arrangement with Werner Söderström Ltd. (wsoy),
Finland

© 2012 Nederlandse vertaling Annemarie Raas en

Uitgeverij Wereldbibliotheek bv

Spuistraat 283 • 1012 VR Amsterdam

www.wereldbibliotheek.nl

ISBN 978 90 284 2459 3

De ontvoering van de Helse Eendjes

Piloot Pekka Kasurinen en rechercheur-bio-inspecteur Jalmari Jyllänketo reden op hoge snelheid naar het noorden.

In Rovaniemi tankten ze een paar honderd liter brandstof en lunchten ze snel bij het benzinstation. Bij de vvv grepen ze een stuk of vijftig brochures van een hotel in Pello mee; ze kochten muggenolie, rubberlaarzen en enkele landkaarten van de wildernis in de driehoek Aavasaksa-Pello-Rovaniemi. Vervolgens weer rap de vrachtwagen in en gas geven, naar het op de oever van de Ounasjoki gelegen Sinettä, waar ze een kilometer of tien in westelijke richting reden tot ze bij een smalle grindweg aankwamen, die naar het Nuasjärvimeer voerde.

Het was al middag toen de vrachtwagen in de bossen bij het Nuasjärvi tot stilstand kwam. Kasurinen verwisselde de nummerplaten van het voertuig.

‘Daarvan hebben we er op Peuravuoma immers genoeg liggen,’ zei hij terwijl hij de nieuwe exemplaren vastschroefde.

De mannen deden de vrachtwagen op slot, trokken de rubberlaarzen aan, smeerden hun gezicht in met muggenolie en stiepfelden langs de oostelijke oever van het meer in noord-noord-oostelijke richting. Volgens de kaart was het ongeveer tien kilometer naar Rattosjärvi. De eerste paar kilometer konden ze nog gebruikmaken van een zandweg; alleen de laatste vijf of zes kilometer moesten ze door een stuk wildernis waar geen paden meer waren.

‘Volgens mij zijn we geschift,’ mijmerde Kasurinen terwijl hij door het waterige moeras in de richting van Rattosjärvi waadde. Jyllänketo zei dat hij in ieder geval nog nooit eerder zoiets krankzinnigs had ondernomen.

Met behulp van het oriënteringsvermogen van de piloot en de vastberadenheid van de agent bereikten ze aan het begin van de avond hun bestemming. In de verte drong vanaf de weg naar Rattosjärvi inmiddels al het gedreun van grote motoren door in de Lapse wildernis. De mannen voelden zich als jagers op groot wild, of als vissers die met een sleepnet hun geluk beproefden; de prooi bestond uit tientallen motoren met daarop woeste Eendjes in leren jacks. En het was niet moeilijk ze te vinden.

Een stuk of vijftig wrevelige motorrijders vormden een grote, onregelmatig gevormde cirkel in het droge dennenbos. Kasurinen en Jyllänketo stapten de kring binnen en vertelden dat zij degenen waren die betrouwbare informatie konden verstrekken over de ophanden zijnde gevechten in het Zweedse Övertorneå. Kasurinen deelde de brochures van het hotel in Pello uit en vertelde dat de hele accommodatie de komende nacht voor deze groep was gereserveerd. Uit veiligheidsoverwegingen was het beter de motoren hier in het bos achter te laten en te voet naar een transportwagen te gaan die tien kilometer verderop stond te wachten. Daarmee zouden ze naar Pello sjezen om te overnachten, en na het ontbijt gingen ze dan verder naar de Zweedse kant van de grens om die ecoanarchisten op hun sodemieter te geven.

Wantrouwig reden de mannen hun viertaktmotoren dieper het bos in, waar ze hun machines op slot zetten. Vervolgens begonnen ze aan de tocht door de wildernis. Uitgerekend rond die tijd begon het te regenen; de onweerswolken leegden zich in de kragen van hun jacks. Hun dure leren laarzen raakten doorweekt terwijl de vermoeide motorrijders in een lange rij achter Jyllänketo en Kasurinen aan in zuidelijke richting ploeterden, geplaagd door de muggen en de regen. De mannen waren niet gewend door de wildernis te zwerven en moesten flink afzien tijdens die wandeling van tien kilometer. Ze liepen schaafwonden op en kregen blaren op hun voeten, hun sigaretten verzopen, en een gestage regen van godverdommes en kutkoleres daalde neer in het bos.

Pas in het schemerdonker van de nacht kwam de zwaar geïrriteerde colonne wankelend bij het Nuasjärvi aan. Hun natte jassen glommen fatalistisch terwijl de mannen zich rond de vrachtwagen opstelden, die een stuk het bos in was gereden. De Zweedse afdeling stelde teleurgesteld vast dat ze niet met bussen zouden worden vervoerd maar met een vrachtwagen, als vee dat naar het slachthuis wordt getransporteerd. Maar toen Kasurinen de achterkleppen opende en de Eendjes aanspoorde in te stappen, *varsågod*, klaarden de gezichten weer op. In de wagen troffen ze worst en bier aan, en toen ook de tv nog werd aangezet en er gewelddadige video's werden getoond, kwam de stemming er goed in. Kasurinen vertelde dat het nu tijd was de wilderniswandelaars te belonen voor hun doorzettingsvermogen: over een uur of twee zou de vrachtwagen de parkeerplaats van het hotel in Pello opdraaien, waar de helden zich op vijfsterrenniveau zouden mogen vermaken. Tot het zover was moesten ze genoegen nemen met bier, worst en video's.

'Ik denk dat dat wel zal lukken,' zei de leider van de bijeenkomst. Kasurinen sprong het laadgedeelte uit en sloeg samen met Jyllänketo de deuren dicht. Vervolgens stapten ze de cabine in en gingen ze op weg naar Raakajärvi. Het was toen al een uur of twee 's nachts.

Vanaf het Nuasjärvi reden ze naar Pello, maar daar begaven ze zich uiteraard niet naar het hotel. In plaats daarvan zette de paddenstoelentruck van Peuravuoma koers naar het noorden. Al in de buurt van Raanujärvi begon er gezang en andere herrie vanuit de laadruimte in de cabine door te dringen. Rond Siepijärvi was het lawaai al zo oorverdovend dat Kasurinen en Jyllänketo zich zorgen begonnen te maken. Gelukkig was het niet al te ver meer naar Raakajärvi.

Jyllänketo stuurde de vrachtwagen het terrein bij de mijn op. De deuren van de hoofdingang gingen als op bevel open, waarna de bio-inspecteur bedreven achteruit de lifthal in reed. De zware stalen deuren gingen dreigend open. Agronoom Hihna-aapa stond bij de monding van de schacht en gaf handmatig aanwij-

zingen; in zijn knuist hield hij zijn revolver, de zware Taurus .357. De achterkleppen van de truck werden geopend en de passagiers kregen het bevel uit te stappen en direct de mijnlift in te lopen, zonder nader welkomstceremonieel.

Jyllänketo stelde vast dat ze zevenenveertig Eendjes hadden buitgemaakt, die onder luid protest in de galmende lift en langs die weg in het gesteente verdwenen, tot bijna een kilometer onder de grond. De ontvangst beneden zou naar alle waarschijnlijkheid koeltjes zijn.

Ilona Kärmeskallio was bijzonder tevreden met de komst van bijna vijftig jonge, potige kerels die gedwongen aan het werk gingen, en Kasurinen en Jyllänketo werden uitgebreid bedankt voor hun inzet. Met name Jyllänketo werd geprezen om de manier waarop hij gebruik had gemaakt van zijn vage kennisgeving en zijn communicatieve mogelijkheden. De dolgelukkige eigenares zei tegen Kasurinen dat ze, wanneer de rekrutering van arbeidskrachten zo'n hoge vlucht zou nemen, misschien toch zouden moeten overwegen een eigen vrachtvliegtuig aan te schaffen.

Op het kantoor van Peuravuoma werd een communiqué vervaardigd waarin werd meegedeeld dat de Helse Eendjes hadden besloten de rest van het motorrijseizoen in meditatieve sfeer door te brengen – in het gezelschap van vrienden, het betrof een retraite van langere duur – en dat niemand zich zorgen over hen hoefde te maken. De brief werd gekopieerd en vanuit het in Noorwegen gelegen Vadsø verstuurd. De boodschap zorgde voor opluchting bij zowel de autoriteiten als bij de familie van de betrokkenen.

En toen werd er bovengronds niets meer van de Eendjes vernomen. Alleen de Finse medeorganisator van de mislukte bijeenkomst gaf aan dat hij naar boven wilde om zijn situatie toe te lichten. Ilona Kärmeskallio stond hem, in aanwezigheid van Kasurinen en Jyllänketo, daadwerkelijk te woord.

Het verhaal van de jongen was hartverscheurend. Hij was min of meer per ongeluk in deze kringen beland, een jeugdzone ei-

genlijk, maar toen de boel een bloederige wending had genomen was hij bang geworden en had hij aangegeven zich afzijdig te willen houden. Maar dat hadden ze niet gepikt. De arme jongen had het zwaar te verduren gehad: hij had verschillende keren met de zweep gekregen, ze hadden zijn sleutelbeenderen gebroken en de pink van zijn linkerhand afgehakt. Voor de zekerheid hadden ze zijn moeder en zelfs zijn oma de stuipen op het lijf gejaagd: de foto die ter gelegenheid van zijn moeders confirmatie was gemaakt was met versnellingsbakolie besmeurd en aan de wand van het clubhuis genageld. Grootmoeder had een nog veel ergere wraakactie moeten ondergaan: ze had de gewoonte gehad op het balkon van haar huurhuisje naar luisterboeken van de bibliotheek voor slechtienden te luisteren. Vanuit de woning tegenover die van haar hadden die miserabele etters met laserstralen in haar ogen geschoten, met de bedoeling het mensje te verblinden.

‘Gelukkig was oma jaren daarvoor al volkomen blind geworden,’ zei de jongen opgelucht.

‘Jari’ was gedwongen geweest bij de groep te blijven en had het zelfs tot een leidinggevende positie geschopt, maar hij droomde er nog steeds van een punt te zetten achter dat hele gedoe.

Ilona Kärmeskallio besloot dat de jongen de mijn mocht verlaten en in de kruidentuinen van Peuravuoma onkruid mocht gaan wieden. Na verloop van enkele weken zouden ze hem dan helemaal laten gaan.

Het verplaatsen van de zevenenveertig zware motoren bij het Rattosjärvi was wat Kasurinen en Jyllänketo betreft de beste klus van de hele zomer. Ze hadden de motoren natuurlijk met de vrachtwagen kunnen ophalen, maar dat was te gewontjes voor het tweetal. Ze regelden een rubberen reddingsvlot met buitenboordmotor en zakten daarmee de snelstromende Törniojoki af tot aan Pello, waar ze het vlot samenvouwden en er zo, met motor en al, mee in een taxi stapten die hen naar het Rattosjärvi bracht, waar ze elk een machine uitkozen. Een van hen bond de

rubberboot achterop, de ander de buitenboordmotor, en zo gingen ze op weg. Het was fantastisch om op een 1200 cc Harley-Davidson van het Rattosjärvi naar Peuravuoma te rijden! En dan die 1500 cc BMW! De 1000 cc Jawa Cluster! Robuuste Nortons en Triumphs, vurige Ducati's!

Van het Rattosjärvi naar Peuravuoma was het honderd kilometer, en naarmate ze meer rijervaring opdeden, wisten ze de afstand sneller af te leggen; uiteindelijk deden ze er gemiddeld een uur over. De heren maakten er een spelletje van. Steeds wanneer ze weer twee motoren naar de machinehal van Peuravuoma hadden gebracht bliezen ze de rubberboot op, waarna ze hem naar de Torniojoki droegen, in het wilde water smeten en op weg gingen om de volgende twee motoren te halen.

Iedere dag maakten ze zo drie en soms zelfs vier van zulke tripjes. Wanneer de nacht inviel, dutten ze een uur of zes, zeven; vervolgens verslonden ze een ontbijtje en gingen ze opnieuw te water, om uiteindelijk met de taxi naar de motoren te rijden.

Wanneer twee onbezonnen en kinderlijke kerels bijna vijftig zware motoren honderd kilometer naar het noorden moeten verplaatsen, kan het niet anders of er gaat af en toe iets mis. De rubberboot stootte lek op de fuik van een Zweedse visstroker. Shit! Onderweg van Pello naar Rattosjärvi kreeg de taxichauffeur een hartaanval, zodat ze hem naar het Centraal Ziekenhuis van Lapland in Rovaniemi moesten brengen. Gelukkig kwam de man op de intensive care te liggen en kon hij het navertellen. En toen ze op zondagavond met motor 42 en 43 naar Peuravuoma onderweg waren, botste Jyllänketo, die vooropreed, met honderdvijftig kilometer per uur op een koe die bezig was de weg over te steken. Als klap op de vuurpijl knalde Kasurinen er ook nog bovenop. De botsing was zo hevig dat de arme herkauwer moest worden afgemaakt. De benzinetanks van de motoren hadden flinke deuken opgelopen, maar verder waren ze nog in berijdbare toestand. De mannen gingen op de flank van het dode dier zitten en staken een sigaret op.

Toen ze die hadden opgerookt, begonnen ze de koe te villen.

De bloederige huid van het arme dier werd samengevouwen en samen met de rubberboot op een van de bagagedragers gebonden. Het vlees doneerden ze aan de dorpskruidenier van Lankojärvi, die 's zomers ook op zondag open was. Heel even overwoog Jyllänketo of hij de koe door de verzekering kon laten vergoeden – die van de veiligheidsdienst of Peuravuoma – maar uiteindelijk besloot hij samen met Kasurinen zich hoofdelijk en gezamenlijk aansprakelijk te stellen en zelf de schade die de boer had opgelopen te vergoeden.